

Sygn. akt: I C 205/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Jakubiec

Protokolant Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2014 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. K. (1)

przeciwko M. K. i I. S.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną wobec powoda W. K. (1) umowę darowizny nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), oznaczonej numerem (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie prowadzi księgę wieczystą nr (...), zawartą w dniu 17 stycznia 2011 r. pomiędzy L. K. i I. S.;

2. uznaje za bezskuteczną wobec powoda W. K. (1) umowę darowizny udziału w wysokości 3/5 w nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), oznaczonej numerem (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie prowadzi księgę wieczystą nr (...), zawartą w dniu 17 stycznia 2011 r. pomiędzy L. K. i M. K.

- w celu zaspokojenia wierzytelności przysługującej W. K. (1) względem L. K. oznaczonej w postanowieniu Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 8 stycznia 2010 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II Ns 277/07, zmienionym postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 400/10;

II. nie obciąża pozwanych kosztami procesu,

III. nieuiszczone koszty sądowe przejmują na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 205/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 22 lutego 2013 roku skierowanym przeciwko M. K. oraz I. K. powód W. K. (1) wniósł o:

uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda W. K. (1) czynności prawnej – umowy darowizny nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...), oznaczonej nr (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi Księgę Wieczystą KW nr (...), z dnia 17 stycznia 2011 r., zawartej przez pozwaną I. S. z L. K. jako darczyńcą oraz umowy darowizny udziału do 3/5 części w nieruchomości oznaczonej nr (...), położonej w L. przy ulicy (...), oznaczonej nr (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych

proceedzi Księgę Wieczystą KW nr (...), z dnia 17 stycznia 2011 r., zawartej przez pozwaną M. K. reprezentowaną przez przedstawicielkę ustawową L. K.

- w zakresie w jakim niemożliwe jest zaspokojenie wierzytelności powoda.

Powód wniósł również o zwolnienie go od ponoszenia kosztów postępowania w całości, udzielenie zabezpieczenia roszczenia oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, według norm przepisanych (petitum pozwu, k. 2-3).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na jego rzecz postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 8 stycznia 2010 r., w sprawie o sygnaturze akt II Ns 277/07, zmienionym postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie o sygnaturze akt II Ca 400/10, opatrzonego klauzulą wykonalności tegoż Sądu z dnia 14 lipca 2011 r., zasądzona została spłata z majątku wspólnego od L. K. na kwotę 103.434,50 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2011 r., płatna w terminie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Pomimo upływu terminu określonego przez Sąd, L. K. do chwili obecnej nie dokonała należnej spłaty na jego rzecz. W związku z tym wdrożone zostało postępowanie egzekucyjne o sygnaturze akt WR KM 1620/11. W toku tegoż postępowania komornik ustalił, że L. K. dnia 17 stycznia 2011 r. zawarła dwie umowy darowizny ze swoimi córkami – I. S., córką z pierwszego małżeństwa i córką ze związku z powodem małoletnią M. K.. Aktualnie z powodu wyzbycia się majątku objętego darowiznami egzekucja komornicza jest bezskuteczna, a zadłużenie L. K. wobec powoda opiewa na kwotę 128.940,26 zł (uzasadnienie pozwu, k. 4-6).

W odpowiedzi na pozew pozwanej I. S. z dnia 7 sierpnia 2013 roku wniosła ona o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana podniosła, że dokonanie przedmiotowej czynności prawnej nie prowadziło i nie prowadzi do niewypłacalności L. K., ani nie miało na celu pokrzywdzenie powoda jako wierzyciela L. K.. Wskutek podziału majątku wspólnego L. K. stała się ostatecznie właścicielką dwóch w/w nieruchomości, zaś W. K. (1) nieruchomości przy ul. (...) w L.. Zgodnie z opinią biegłego rzeczoznawcy J. P. z dnia 17 września 2010 r., nieruchomości należące do L. K. z uwzględnieniem robót inwestycyjnych były warte łącznie 848.323 złotych, przy czym działkę przy ul. (...) w L. wyceniono wówczas na kwotę 292.508 złotych. Oznacza to, że L. K. przenosząc własność w/w nieruchomości na rzecz pozwanej I. S. posiadała jeszcze majątek w postaci nieruchomości przy ul. (...), wartej co najmniej 555.815 złotych. Wartość tej nieruchomości w pełni pozwalała na pokrycie – nawet w drodze egzekucji – wierzytelności wartej około 100.000 złotych wobec powoda. W tej sytuacji trudno uznać, by zawierając umowę darowizny L. K. stała się niewypłacalna w jakimkolwiek stopniu. Powód nie wykazał zaś, że egzekucja z nieruchomości położonej przy ul. (...) w L. jest bezskuteczna, zwłaszcza że postępowanie egzekucyjne ciągle trwa i jest na etapie szacowania nieruchomości (odpowiedź na pozew z dnia 7 sierpnia 2013 roku, k. 67-69).

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 sierpnia 2013 roku pozwana M. K. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Wskazała, że w toku postępowania o podział majątku wspólnego ustalono, że wartość nieruchomości położonej przy ul. (...) w L. wyniosła z uwzględnieniem nakładów inwestycyjnych 555.815 złotych. Powyższe oznacza, że L. K. mając 2/5 udziału w nieruchomości przy ul. (...) w L. z tego tytułu posiada majątek o wartości 222.326 złotych. Wystarczy on w zupełności na spłatę zobowiązania wobec W. K. (1). W tej sytuacji trudno uznać, iż zawarta przez L. K. oraz jej córkę M. K. umowa darowizny 3/5 udziału w nieruchomości przy ul. (...) w L. spowodowała niewypłacalność L. K.. Dodatkowo podniesiono, iż zawarcie umowy darowizny nie miało na celu pokrzywdzenie powoda. Przekazano na rzecz M. K. jedynie część nieruchomości, zaś pozostała należąca do L. K. umożliwia zaspokojenie wierzytelności. Prowadzone w tym przedmiocie na wniosek powoda postępowanie przez Prokuraturę Rejonową w Świdniku nie doprowadziło do przedstawienia komukolwiek zarzutów. Potwierdza to, iż L. K. w wyniku zawartych umów darowizny ani nie stała się niewypłacalna, ani nie działa z zamiarem pokrzywdzenia powoda. L. K. ponadto podejmowała czynności w celu polubownego ustalenia zasad spłat zobowiązania. Wychowuje ona samotnie M. K. – córkę powoda. Wszelkie zatem obciążenia finansowe L. K. mają znaczący wpływ na zaspokajanie potrzeb życiowych córki. Sytuacja życiowa pozwanej oraz całokształt niniejszej sprawy, abstrahując od zaistnienia przesłanek z art. 527 k.c, wskazują na wyjątkowe okoliczności uzasadniające

oddalenie powództwa również na podstawie art. 5 k.c. Umowa darowizny udziału własności nieruchomości przy ul. (...) w L. dawała poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji majątkowej pozwanej. W tej kwestii cały obowiązek został przerzucony na L. K., zaś rola powoda ogranicza się jedynie do comiesięcznych wpłat alimentów w kwocie 800 złotych, które pozwalają w zasadzie zaspokoić tylko bieżące potrzeby. Tymczasem powód domaga się uznania za bezskuteczną czynność prawną w postaci darowizny zawartej między matką jego dziecka, a jego córką. Powód sprzedając nieruchomość przy ul. (...) w L., w żaden sposób nie wyszedł z inicjatywą pomocy finansowej dla swojej córki i w całości kwotę 120.000 złotych przeznaczył na własne potrzeby. Taka postawa jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, zgodnie z którymi każda pomoc dziecku, w tym finansowa, jest podstawowym obowiązkiem każdego rodzica. W razie uwzględnienia powództwa dojść może do licytacji całej nieruchomości, zaś pozwana M. K. zostanie bez swojej winy pozbawiona własnego miejsca zamieszkania, swojego domu rodzinnego i to tylko dlatego, że jej ojciec chce uzyskać kwotę około 100.000 złotych. Przedmiotowa nieruchomość, a także nieruchomości przy ul. (...) oraz ul. (...) w L. stanowiła ojcowiznę L. K. i niedługo przed rozwodem L. K. rozszerzyła wspólność małżeńską na swój majątek osobisty. Małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód z winy powoda (znęcanie się nad żoną i pasierbicą I. S. potwierdzone wyrokiem sądowym, nadużywanie alkoholu). Postawa powoda zatem od dawna jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, zaś próbę odebrania własnemu dziecku części udziału w przedmiotowej nieruchomości również należy ocenić w aspekcie art. 5 k.c. (odpowiedz na pozew, k. 76-80).

W toku rozprawy strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 8 stycznia 2010 r., w sprawie o sygnaturze akt II Ns 277/07 Sąd dokonał podziału majątku wspólnego W. K. (1) i L. K. w ten sposób, że:

I. A. Przyznał W. K. (1) na własność:

a) nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), o powierzchni 0.0806 ha, stanowiącą działkę o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw (...),

b) nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), o powierzchni 0.0264 ha, stanowiącą działkę o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw (...),

c) ruchomości: komplet mebli kuchennych w kolorze bukowym, narożnik kuchenny tapicerowany z pojemnikami, komplet białych mebli w sypialni, kuchnia gazowa czteropalnikowa firmy (...), ciągnik U. C -330 z 1964 r., przyczepa dwuosiowa z 1970 r., przyczepka 1-osiova, pług ciągnikowy dwuskibowy, kultywator ciągnikowy, brony ciągnikowe trzypolowe, butla gazowa do kuchni, zlew dwukomorowy kuchenny aluminiowy.

B. Przyznał L. K. na własność: nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), o powierzchni 0.0818 ha, stanowiącą działkę o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw (...).

II. Zasadził od L. K. na rzecz W. K. (1) dopłatę w kwocie 81.091 złotych, płatną w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym na wypadek opóźnienia płatności w terminie (postanowienie k. 614-617 z akt sprawy II Ns 277/07).

Uwzględniając częściowo apelację L. K. od powyższego postanowienia Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy postanowieniem z dnia 10 listopada 2010 r., w sprawie o sygnaturze akt II Ca 400/10, zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Lublinie m.in.:

- w pkt I ppkt A i B w ten sposób, że oprócz nieruchomości wymienionej w ppkt B przyznał L. K. własność nieruchomości położonej w L. przy ul. (...), stanowiącej zabudowaną działkę o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,0806 ha, dla której Sąd Rejonowy w Lublinie prowadzi księgę wieczystą nr LU (...);

- w pkt II w ten sposób, że zasądzoną od L. K. na rzecz W. K. (1) dopłatę w kwocie 81,091 zł podwyższył do kwoty 102.347 zł, płatną w terminie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności;

- w pkt IV w ten sposób, że ustalił nierówne udziały L. K. i W. K. (1) w majątku wspólnym w proporcji: 3/4 - udział L. K., 1/4 - udział W. K. (1) (postanowienie k. 791 z akt sprawy II Ns 277/07).

Uzasadniając postanowienie w zakresie określenia terminu płatności na okres sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia Sąd wskazał, że uczestniczka nie jest w stanie bez wsparcia się kredytem spłacić wnioskodawcy. W wyniku podziału majątku wspólnego uczestniczka otrzymała dwie atrakcyjne nieruchomości, które mogą być zabezpieczeniem takiego kredytu, a ich wartość jest znacznie wyższa od wysokości dopłaty. Sytuacja materialna uczestniczki nie jest trudna, skoro w okresie po ustaniu wspólności ustawowej, korzystając zapewne z pomocy rodziny, była w stanie poczynić znaczne nakłady na nieruchomości położone w L. przy ul. (...) i przy ul. (...), których wartość określała na kwotę około 150.000 zł. Sąd wskazał, że w budynku na nieruchomości położonej w L. przy ul. (...) mieszka dorosła córka uczestniczki wraz z rodziną, a zatem uczestniczka może liczyć na pomoc córki i rodziny córki w spłaceniu wnioskodawcy, tym bardziej, że umożliwiałoby to I. S. uzyskanie stałego lokum, którego byłaby pozbawiona gdyby nieruchomość przyznano wnioskodawcy. Stosownie do uzasadnienia w okolicznościach, w których konieczne jest wspomoczenie się przez uczestniczkę długoterminowym kredytem, nie ma uzasadnienia, aby uczestniczka korzystała z „kredytowania” ją przez wnioskodawcę w postaci rozłożenia należnej od niej dopłaty na kilkadziesiąt rat. Wnioskodawca ma prawo liczyć na to, że uzyska dopłatę w rozsądnym terminie, co pozwoli mu racjonalnie zagospodarować te środki na własne potrzeby. Sąd Okręgowy wskazał również iż, zasady współzycia społecznego znalazły już uwzględnienie w ustaleniu nierównych udziałów w majątku wspólnym i nie było podstaw do zastosowania art. 5 k.c. i ewentualnego obniżenia dopłaty należnej wnioskodawcy (uzasadnienie, k. 801-821 z akt sprawy II Ns 277/07).

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2011 r., w/w postanowieniu nadano klauzulę wykonalności (postanowienie, k. 848 z akt sprawy II Ns 277/07).

Umową darowizny z dnia 17 stycznia 2011 r., dłużniczka L. K. przekazała swojej córce I. S. w/w nieruchomość położoną w L. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi Księgę Wieczystą KW nr (...), jak również w tej samej dacie darowała małoletniej córce M. K. udział do 3/5 części w w/w nieruchomości oznaczonej nr (...), położonej w L. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi Księgę Wieczystą KW nr (...) (odpisy księgi wieczystej KW nr (...), k. 27-35 i KW nr (...), k. 18-26).

Powód wnioskiem z dnia 12 lipca 2010 roku wystąpił o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, celem wyegzekwowania zasądzonej na jego rzecz należności, w toku którego wnioskował o prowadzenie egzekucji z udziału w nieruchomości. Komornik wezwał również dłużniczkę do złożenia wyjaśnień odnośnie swojego majątku, z którego wynika, iż nie posiada ona mienia do którego można by skierować egzekucję. W wyniku dokonanych rozporządzeń doszło do pokrzywdzenia wierzyciela poprzez utrudnienie zaspokojenia jego wierzytelności (zeznania powoda W. K., 00:09:26, k. 163, 00:25:16, k. 245, wniosek o wszczęcie egzekucji, k. 1-2 z akt komorniczych KM 1620/11, wniosku wierzyciela o skierowanie egzekucji z udziału w nieruchomości, k. 38-39 z akt komorniczych KM 1620/11, wyjaśnień dłużniczki L. K. k. 67 z akt komorniczych KM 1620/11, protokół z oględzin nieruchomości k. 88-99 z akt komorniczych KM 1620/11)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dokumenty urzędowe oraz dokumenty prywatne, których autentyczność nie była przez żadną ze stron kwestionowana, jak również zeznania L. K., a także uzupełniająco w oparciu o treść zeznań powoda oraz pozwanej M. K.. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka L. K., że przed zawarciem umowy darowizny podejmowała realne próby uzyskania kredytu w celu spłacenia wierzytelności powoda. Biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego nie sposób przyjąć, że L. K. nie była w stanie uzyskać kredytu w zakresie

kwoty 100.000 złotych będąc właścicielem nieruchomości, co do których podnosi, iż ich wartość przekraczała ponad 800.000 złotych, przy czym uzyskiwała ona także wynagrodzenie ze stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Okolicznością bezsporną w sprawie jest istnienie skonkretyzowanej wierzytelności pieniężnej powoda i odpowiadającego jej długu L. K.. Bezspornie w sprawie wykazane również zostało, iż L. K. dokonała w dniu 17 stycznia 2011 roku darowizny nieruchomości położonej w L. przy ulicy (...) oraz udziału do 3/5 części w nieruchomości oznaczonej nr (...), położonej w L. przy ul. (...), oznaczonej nr (...), w wyniku czego jedynym wartościowym składnikiem majątku L. K. pozostał udział wynoszący 2/5 części prawa własności w w/w nieruchomości oznaczonej nr (...), położonej w L. przy ul. (...).

Przechodząc do rozważań nad zasadnością samego roszczenia wskazać należy, że zgodnie z art. 527 § 1 k.c. gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

W myśl art. 527 § 1 k.c. przesłankami skargi pauliańskiej są:

1. dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli,
2. uzyskanie w wyniku tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią,
3. istnienie po stronie dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzycieli,
4. wiedza bądź możliwość dowiedzenia się przez osobę trzecią, uzyskującą korzyść majątkową, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Oceniając istnienie po stronie dłużników przesłanek skargi pauliańskiej, a zatem dokonania przez nich czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli, Sąd zwrócił uwagę, że samo pojęcie dokonania przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli zdefiniowane zostało w § 2 art. 527 kc. W myśl powołanego wyżej przepisu pokrzywdzenie wierzycieli polega na tym, że dłużnik na skutek dokonanej czynności prawnej staje się niewypłacalny, bądź też niewypłacalny w stopniu wyższym niż dotychczas. Podkreślić w tym zakresie należy ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego, że dłużnik jest niewypłacalny w sytuacji, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Dłużnik staje się natomiast niewypłacalny w wyższym stopniu i wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Pokrzywdzenie wierzyciela obejmuje zatem okoliczność utrudnienia lub odwleczenia jego zaspokojenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00; Lex nr 53110, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2004 r., sygn. II CK 367/03, wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 503/07, LEX nr 496375, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie I ACa 45/13, niepubl). Jednocześnie chodzi o rzeczywistą niewypłacalność dłużnika, ocenianą według chwili wystąpienia przez wierzyciela z akcją pauliańską, jak również w chwili wyrokowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 280/00, niepubl; z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, niepubl; z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CK 806/04, niepubl).

Podzielając przytoczone tezy, w szczególności, iż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela, uznać należy, że powód wykazał przesłankę „pokrzywdzenia”. Bez wpływu na tę ocenę pozostaje fakt, że w skład majątku dłużnika wchodzi udział nieruchomości, do której skierowana został w sprawie egzekucja. Powód wykazał bowiem, że w związku z dokonanymi czynnościami prawnymi związanymi z zawartymi umowami darowizny doszło do pokrzywdzenia go poprzez przekazanie majątku, z którego skutecznie można uzyskać należną wierzytelność. W

zamian za swoje świadczenie dłużniczka nie uzyskała ekwiwalentu. Udział który pozostał przy dłużnicze stanowił zaś prawo, z którego skuteczna egzekucja jest faktycznie znacznie utrudniona, jeśli nie niemożliwa, przy czym dłużnik nie ma innego majątku nadającego się do skutecznej egzekucji. Taki stan majątku dłużniczki, powoduje, że wskutek zaskarżonych czynności nastąpiło utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Uzasadnia to zatem przyjęcie, że zaskarżone czynności zostały dokonane z pokrzywdzeniem wierzyciela. Wskazać również należy, że do dnia wyrokowania wierzytelność powoda nie została zaspokojona w jakiegokolwiek części i co więcej nie można rokować, że doprowadzi do tego aktualnie tocząca się egzekucja z ułamkowej części nieruchomości. Sytuacja wierzyciela zaś przedstawiałaby się zgoła inaczej w razie braku zawarcia w/w umów. Nie ulega zatem wątpliwości, że czynności powodujące nieodpłatne przejście własności na rzecz pozwanych spowodowały pokrzywdzenie wierzyciela.

Czynności prawne dokonane przez L. K. zmierzały wobec tego, co najmniej do znacznego opóźnienia egzekucji i utrudnienia, jeśli nie uniemożliwienia zaspokojenia roszczenia wierzyciela. Dla stwierdzenia niewypłacalności dłużnika nie jest konieczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego i wykazanie jego nieskuteczności, dlatego w sprawie nie ma znaczenia fakt przystąpienia do opisu i oszacowania nieruchomości. Wskazać bowiem należy na wątpliwą prognozę w zbyciu licytacyjnym udziału w nieruchomości dłużniczki powoda, gdyż przedmiotem egzekucji jest jedynie udział w nieruchomości, a nadto w budynku mieszkają lokatorzy. Wymienione okoliczności mają oczywiście negatywny wpływ na pozyskanie chętnych do nabycia takiego prawa, a jednocześnie wysokości uzyskanej z tego tytułu kwoty. Również powód nie jest zainteresowany przejęciem zajętego udziału w nieruchomości na własność w oparciu o art. 984 § 1 k.p.c. Jego zamiar sprowadza się do chęci pozyskania kwoty pieniężnej na zaspokojenie wierzytelności.

Reasumując nie może budzić wątpliwości fakt, że objęte umowami darowizny przedmioty stanowiły jedyne wartościowe składniki majątku, do których można było skierować skuteczną egzekucję. Wskutek dokonania czynności brak jest natomiast podstaw do przyjęcia, że egzekucja będzie skuteczna.

Wskazać należy, że niewypłacalność wymaga ustalenia składu majątku dłużnika i jego zdolności do przeprowadzenia skutecznej egzekucji. Nie ma przy tym znaczenia istnienie majątku dłużnika, z którego nie można ściągnąć należności. Istotna jest natomiast realna możliwość zaspokojenia wierzyciela.

Ponadto pozwane nie udowodniły, że udział 2/5 w nieruchomości stanowi kwotę przenoszącą wysokość wierzytelności. Dowód z opinii biegłego złożonej w innej sprawie, w zakresie zawartej w takiej opinii treści, ma charakter dokumentu prywatnego - co oznacza, że stanowi dowód tego, że dana osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie (art. 245 k.p.c.). Taki prywatny dokument, o charakterze informacyjnym, nie może prowadzić do obejścia przepisów o dowodach. Dokument prywatny jest jednym z dowodów wymienionych w kodeksie postępowania cywilnego i podlega ocenie tak jak wszystkie inne dowody. Może stanowić podstawę ustaleń faktycznych i wyrokowania, nie może jednak zastępować dowodu z opinii biegłego (por. wyrok Sądu Najwyższego w z dnia 9 listopada 2011 r., w sprawie II CNP 23/11, LEX nr 1110965). Z tego powodu Sąd oddalił wniosek dowodowy pozwanych o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego dotyczącej wyceny nieruchomości sporządzonej w innej sprawie na okoliczność wartości tej nieruchomości (protokół rozprawy, 00:09:23, k. 218).

W świetle powyższego oczywisty jest wniosek, że zaskarżone czynności spełniają pierwszą z wymienionych przesłanek.

Istnienie przesłanki w postaci uzyskania przez pozwane korzyści majątkowej w wyniku zawarcia umów darowizny jest oczywiste. Czynnością prawną, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzyciela była umowa darowizny nieruchomości oraz udziału w nieruchomości, zawarta pomiędzy dłużniczką powoda a pozwanymi. Korzyść ta polega na uzyskaniu własności przedmiotów, które bezspornie mają istotną wartość majątkową. Skutkiem jej zawarcia było wyjście z majątku dłużniczki składnika majątkowego. Dłużniczka wyzbyła się przy tym składnika, do którego mogła być skierowana egzekucja dająca niemal pewność skuteczności.

W okolicznościach niniejszej sprawy przyjąć także należy, że dłużniczka działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W orzecznictwie przyjmuje się, że wystarcza świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. Świadomość ta musi istnieć w chwili dokonania czynności prawnej. Natomiast zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i zła wiara dłużnika nie jest konieczna dla objęcia wierzyciela ochroną na podstawie art. 527 k.c. i n. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 września 2006 r., I ACa 1021/05, LEX nr 298435; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97). Ponadto wskazuje się, że do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c. wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 r., I ACr 1014/94, OSA 1995, z. 2, poz. 6, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 maja 2005 r., I ACa 1764/2004, OSA 2006, z. 3, poz. 8, s. 33).

Dłużnik działa zatem ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, gdy uświadamia sobie, że na skutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela z jego majątku. Wystarczy, aby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności.

Istotna jest wiedza dłużnika, iż istnieje zobowiązanie, bez względu na to czy jest ono sporne, niewymagalne, oraz czy w następstwie czynności prawnej określone składniki wyjdą z jego majątku, a w konsekwencji mogą wystąpić problemy z zaspokojeniem wszystkich lub niektórych wierzycieli w chwili jej dokonywania lub w przyszłości.

Po stronie dłużniczki istniała taka świadomość pokrzywdzenia wierzyciela. L. K. zeznała, że była świadoma swojego zadłużenia. Wskazała, że właśnie z uwagi na nie, bezpośrednio po dokonanych podziale majątku przekazała nieruchomości na rzecz córek, ponieważ dowiedziała się, że powód sprzedał przyznaną mu nieruchomość, ona zaś chciała zabezpieczyć córki przed zachowaniem W. K. (1), które mogłyby doprowadzić do utraty nieruchomości. Była zatem świadoma tego, że powód może skierować skuteczną egzekucję do nieruchomości, wskutek czego utraciłaby jej własność. Jednocześnie nie może budzić wątpliwości, że pozostawienie jedynie udziału w nieruchomości stanowić musiało co najmniej dopuszczenie w świadomości dłużniczki możliwości nieskuteczności egzekucji z niego z uwagi na trudności z tego wynikające. O świadomości pokrzywdzenia dłużniczki przemawia również fakt, że nie wykonała w żadnym zakresie wyroku w zakresie zasądzonej spłaty. Dłużniczka zaciągnęła co prawda pożyczkę, przeznaczyła ją jednak na remont nieruchomości (zeznania L. K., 00:04:45, k. 245). Ponadto L. K. obu darowizn dokonała po uprawomocnieniu się postanowienia, jednak przed terminem płatności, co również przemawia za przyjęciem, iż działała z zamiarem uniemożliwienia przeprowadzenia skutecznej egzekucji.

Jest zatem w sprawie oczywiste, że dłużniczka miała w dacie dokonania czynności świadomość co do swojej sytuacji majątkowej, a tym samym wpływu czynności prawnych na możliwość zaspokojenia wierzyciela. W dacie czynności postanowienie stwierdzające dopłatę było ponadto prawomocne.

Odnosząc się do ostatniej z w/w przesłanek podnieść należy, że w sprawie nie ma znaczenia stan wiedzy pozwanych, gdyż uzyskały one korzyść nieodpłatnie, więc wierzyciel wedle przepisu art. 528 kc może żądać uznania czynności za bezskuteczną nawet, gdyby osoba trzecia nie wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności nie mogła dowiedzieć się, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Ponadto w sprawie znalazłoby zastosowanie także domniemanie określone przepisem art. 527 § 3 kc, że pozwane jako osoby bliskie dla dłużniczki wiedziały, że działała ona ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Przesłanki roszczenia pauliańskiego zostały spełnione w stosunku do wszystkich podmiotów.

Nie sposób w sprawie uznać, by dochodzenie przez wierzyciela ochrony przewidzianej w art. 527 § 1 i n. k.c. mogło być uznane za działanie stanowiące nadużycie prawa. Tylko w wyjątkowych sytuacjach sąd, przy ocenie żądania, może posłużyć się konstrukcją nadużycia prawa podmiotowego, mając przy tym na względzie jego szczególny charakter. Przy przyjmowaniu nadużycia prawa należy przede wszystkim mieć na uwadze domniemanie korzystania z prawa

podmiotowego zgodnie z zasadami współżycia społecznego. W orzecznictwie wskazuje się, że zarzut sprzeczności z zasadami współżycia społecznego wymaga ustalenia okoliczności pozwalających skonkretyzować, które działania pozostają w sprzeczności z normami moralnymi godnymi ochrony i przestrzegania w stosunkach społecznych. Udzielenie ochrony prawnej na podstawie art. 5 k.c., z uwagi na jego wyjątkowy charakter, musi być zaś uzasadnione istnieniem okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości. Takie okoliczności w niniejszej sprawie nie wystąpiły. W toku postępowania pozwane nie wskazały z jakimi konkretnymi zasadami współżycia społecznego zachowanie powoda było sprzeczne. Zasady współżycia społecznego należy oceniać w związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy. Powód jest ojcem M. K.. Nie sposób jednak z tej okoliczności przyjąć naganności w postępowaniu, które zmierza do wyegzekwowania wierzytelności służącej mu wobec byłej małżonki. Nie ma przy tym znaczenia, że czynność prawna przysporzyła korzyść jego córce, skoro nie do matki należy decyzja o zasadności (i możliwości wyegzekwowania) roszczenia zasądzonego prawomocnym orzeczeniem. W sprawie wskazać również należy, że pomimo podniesionego nagannego w przeszłości postępowania powoda nie było sporne, że realizuje on ciężący na nim obowiązek alimentacyjny, łożąc na utrzymanie córki kwotę 800 złotych miesięcznie, która to kwota stanowi niemal połowę jego miesięcznych dochodów. W znacznym zakresie realizuje on zatem obowiązek alimentacyjny względem dziecka. Jakkolwiek więc skutek uznania czynności prawnej za bezskuteczną wierzyciel będzie mógł skierować egzekucję do majątku obecnie należącego do córki, to jednak nie wynika to z jego nagannego zachowania, a postępowania dłużniczki, która dokonała nieodpłatnych rozporządzeń prawem mimo istnienia niezrealizowanej wierzytelności powoda.

Odnosząc się do twierdzenia o umorzeniu postępowania karnego prowadzonego w sprawie w sprawie o czyn z art. 300 § 2 k.k. wskazać należy, że w zakresie 11 k.p.c. w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji wydanego w postępowaniu karnym wyroku skazującego, i tylko w tym zakresie sąd cywilny pozbawiony jest możliwości dokonywania samodzielnych ustaleń odmiennych od przeniesionych na podstawie tego wyroku z procesu karnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r., w sprawie I CSK 373/12)

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 października 1995 r., (III CZP 139/95 – OSNC 1996/1/17) stwierdził, że wyrok uwzględniający powództwo z art. 527 k.c. powinien określać wierzytelność zarówno pod względem podmiotowym jak i przedmiotowym. Tezę tę Sąd Najwyższy uzasadnił tym, że wierzytelność przysługująca pokrzywdzonemu wierzycielowi względem określonego dłużnika musi być realna i skonkretyzowana, a nie hipotetyczna. Chodzi bowiem o to, aby ochrony w następstwie wyroku uwzględniającego powództwo nie doznały wszelkie bliżej nie oznaczone prawa powoda, lecz jedynie konkretna wierzytelność, wynikająca z konkretnego stosunku prawnego, stanowiąca przedmiot żądanej ochrony, a tym samym także przedmiot rozstrzygnięcia sądowego. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że wierzytelność podlegająca ochronie nie musi być wymagalna, ani też nie musi istnieć tytuł egzekucyjny potwierdzający jej istnienie. Z powyższych argumentów wynika, że sposób, w jaki winna zostać w wyroku określona wierzytelność zależy jest również od tego, czy została ona stwierdzona tytułem egzekucyjnym. W sytuacji bowiem, gdy tytuł taki nie istnieje, konieczne jest precyzyjne określenie wierzyciela, dłużnika, wysokości oraz podstawy powstania wierzytelności. Co do wierzytelności stwierdzonych tytułem wykonawczym wystarcza odwołanie się do konkretnego tytułu, który musi zawierać precyzyjne dane. Wyrok sformułowany w taki sposób spełnia cel wskazany przez Sąd Najwyższy w wymienionym wyżej orzeczeniu, bowiem określa zakres ochrony przyznanej wierzycielowi, uniemożliwia ochronę wykraczającą poza granice pozwu i wyroku. Żadna inna wierzytelność powoda, poza określoną w wyroku nie może być na jego podstawie uznana za bezskuteczną.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnione jest treścią art. 102 k.p.c. stanowiącego, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Dla zastosowania wskazanego przepisu znaczenie stan majątkowy, sytuacja życiowa oraz postawa procesowa przegrywających proces. W szczególności podnieść należy, że pozwana M. K. pozostaje na utrzymaniu rodziców, nie ma własnego źródła dochodów, ma problemy zdrowotne, na co wskazuje Orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L., którym zaliczono ją do lekkiego stopnia niepełnosprawności. W sprawie podnieść także należy, że żądanie uznania czynności prawnej za bezskuteczną pozostaje niejako niezależnie

od zachowania się pozwanych, a wynika z roszczenia przysługującego powodowi wobec ich matki. W związku z powyższym brak było podstaw do obciążania pozwanych w/w kosztami.

Również z uwagi na powyższe nieuiszczone koszty sądowe, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594 ze zm.), Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Z powyższych względów i w oparciu o powołane przepisy Sąd uznał powództwo za zasadne.